

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegraful este Duminică și Joi, la fiecare două săptămâni cu adănsul Foisiorii — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul Foisiei, pe afară la 3 r. poste cu bani gut'a prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 77.

ANULU XXIV.

Săbiu 26 Septevre (8 Oct.) 1876.

trăcelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe unu anu 8 fl. v. a. o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și tice streine pe anu 12 1/2, anu 5 fl. Inseratele se platesc pentru întâi'a ôra cu 7 cr. sîrnu, pentru a doua ôra cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitarea de prenumeratiune la „Telegrafulu Romanu“ cu „Foisior'a“

pre unu patrariu de anu (Octomvre-
Decembre) alu anului 1876. — Pre-
țulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Săbiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarhia a au-
stro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strai-
nătate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu
intardiá cu trimiterea prenumeratiuni-
loru.

Adresele ne rugám a se scrie
curatu, a se pune numai post'a
ultima, dara nu câte două poste ul-
time, și in locu de epistole de
prenumeratiune recomandám on.
publ. avizurile postali, (Posta-Utal-
vány. — Post-Anweisung.) cá
impreunete cu spese mai puliene și cá
mai sigure pentru inaintarea baniloru
de prenumeratiune.

Editor'a „Telegrafulu Ro-
manu“ in Săbiu.

La cestiunea legiloru vechi și noue.

Săbiu in 1/10 1876.

Nu este superflu a reveni la
cestiunea acést'a pentru noi prea mo-
mentósa. Nu dóra cá se scriemu is-
torie, ci cá se lamurimu romániloru
nostru situatiunea, sa spunemu ade-
verulu, sa-i linistimu in privint'a vii-
torului și se delaturamu tóte ilusiu-
nile ivite pre acestu terenu.

Fatia de opiniunle mele din Nr.
70 alu „Teleg. Rom.“ s'au ivitu in
Nrii 71 și 72 și alte pareri sub sem-
nulu (II) pre cari i place „Tagebla-
tulu“ din Săbiu in Nr. 834 ale es-
pune si publicului seu, póte cá semnu,
ca noi románi de aici, pre cându
combatém privilegiele și constituti-
unea sasésca eram in retacire, iér'
acum sub organismulu nou ne amu
desamagitu.

In o nota ne dice „Tagblatt“ ca
este falsu cându vorbimu de „privi-
legii“ sasesci, si ca confundámu con-
ceptulu de „privilegiu“ cu „drepturi
particulari“ sasesci.

Unu semnu nou alu tempulu!
„Tagblatt“ insusi fugé de cuvintulu
„privilegiu“ si i-aru place a numi le-
gile sasesci „dreptu particularu.“

„Mi permitu a raspunde ceva la
acést'a.

Dreptulu particularu sta fatia de
dreptu universalu și distingerea ast'a
are in vedere estinderea teritoriala a
unui dreptu.

Altu sensu au inse acelea drep-
turi ce le au pretinsu și sustienutu
natiunea sasésca cá o individua-
litate politica exclusivu pentru sine
și pentru sasii genetici apartienatori
la ea, dela cari toti altii, de alta na-
tiune s'au eschisu. Atari drepturi in-
dividuali, cari facu exceptiune dela
drepturile generali, ori ce juristu le
va numi — privilegii. „Tagblatt“ se
face nesinceru trecutulu sasescu, cându
se feresce de numirea „privilegiu“, si
a-si puté citá multi numeri ai acestei
foi, prin cari se desavúze ea insasi.

Dar' sa reprivimu putienu la isto-

ria, literatura sasésca și la concep-
tele inascute in fia-care sasu, și vomu
aflá aci unu „privilegium an-
dreanum“, pre care 'si baséza natiu-
nea sasésca tóta esistint'a sea poli-
tica exceptionala; aflámu acum acolo
„privilegia“ Sigismundi, Ludovici, La-
dislai etc. totu privilegii, pre a că-
roru basa au eschisu sasii pre ro-
máni din giurulu Brasiovului, Bistri-
tiei, Săbiului dela drepturile indivi-
duali sasesci, tocmai asemenea, pre-
cum au facutu natiunea magiara cu
románi din comitate facendui jobagi
și lipsiti de ori ce dreptu omenescu.

Cetiti pactulu numitu „unio trium
nationum“ din 1459, unde se léga sasii
cu celelalte natiuni privilegiate, cá se
si apere „privilegia et prerogativa“ in
contra romániloru. Cetiti diplom'a
leopoldina din 1691 si legile dietali
din 1791 unde pretindu sasii a li se
intari „privilegiele și prerogativele
nationali“ asemenea precum s'au in-
taritu privilegiele ungariloru și se-
culor. Nenumerate acte de statu ar-
delenesi amu puté citá, unde se pre-
tindu sasii a fi asemenea natiune
privilegiata cu dreptu nobilitaru
asupra romániloru, precum au fostu
nobilitati unguresci. Si óre care juristu
dela „Tagblatt“ va denegá acestor'a
numirea si natur'a de „privilegiu“ pre
care l'au intinsu nu numai asupra
unui tinentu compactu, ci si asupra
oazelor dela Brasiovu și Bistritia, si
altor comunu și si aci numai la in-
dividualitatea sasésca? Dar' cine nu
scie ca sub aripele acestor privilegii
s'au creatu unu „Sachsenland“ unde
romanulu au fostu numai toleratu si
au incaputu din gratia domnitoriu-
loru sasi!

Dór' nu va crede dlu coresponden-
te (II) cumca acést'a domnia nu
au apesatu pre romani din fundulu
regiu? Intocmai asiá, cá cea ungara
preste jobagi.

Dovada suntu statutele sasesci
(st. jur. mun. saxonum) in a căroru
frunte, in primul § se dice: ca de
óre-ce sasii, scaunele și cetátile loru
s'au privilegiate prin regi, a-si
alege toti emploiatii etc.; iér' in L.
I tit. 4 § 2 se dice: ca limb'a ofi-
ciósa este numai cea germana; apoi
in L. III tit. 6 § 10 se opresce
de a se cumperá ceva din mân'a unui
romanu, cá se nu fia lucru de hotie
etc. etc. Dovada mai departe despre
cele ce le-amu afirmatu, este subju-
garea și sugrumarea in jobagie a tu-
toror tinenturiloru și comunelor
curatu romanesce din scaunulu Sa-
biului, districtulu Brasiovului și Bis-
tritiei din scaunele Mercurei și Sabe-
siului, si adeca unele prin universi-
tatea sasésca (Talmaciu, Saliste), al-
tele prin cetátile sasesci (Branu,
Törösvár, Sacele, Rasinari, Poplac'a
etc.) iér' altele prin comunele domi-
nante sasesci (Sadu, Gurariului, Rodu,
Carpenisii etc.), cari le despoia de
administratiunea proprie si de otare.
Dovada mai departe suntu statutele
locali mai in tóte scaunele sasesci
asiá si in alu Nocrichiului dupa cari
romani din comunele mixte sa-
sesci si libere, erau opriti a-si cladí
case solide, a locu in intrulu
satului, a se bucurá de indigenatu, si
a căroru pamentu érá supusu drep-
tulu de caducitate a satului sasescu.

Cetiti inca si statutele cele mari
ale Săbiului din anulu 1698 unde se
dice: cumca privilegiat'a uni-
tate a poporului sasescu

consta in deosebi in unitatea și puri-
tatea lui adeca a nu se amestecá in
elu ómeni de alte natiuni, — si apoi
ve poteti inchipui situatiunea vechia
din fundulu regiu.

Si cine nu scie, ca acést'a apasare
sistemática au duratu pána la 1848 si
inca in parte si adi dúrúza?

Tienturile sub titlu nobilitariu
si adi 'si dau veniturile lor in lad'a
7-loru júdetie si a cetátiloru.

Comunele románe, cari nici prin
militarisare nu au scapatu de jugulu
sasescu, numai de une-dile perdura
muntii in favorulu universitáției sasesci.
Comunele singuratice románe subju-
gate de cele sasesci si adi tragu in
prócese de mórte pentru recastigarea
otarelor si drepturilor lor, pána
cându numai un'ora din ele le-au suc-
cesu a-si dobandí libertatea prin sim-
tiulu de dreptu alu imperatului Iosifu.
Fostii colibasi și servitori románi din
comunele mixte si adi se lupta za-
darnicu pentru a-si castigá ajutoriu
la scólele și bisericele lor.

Nu va crede amiculu (II) cum-
ca acesti románi de ori-ce categoria
umilita se aru fi reprezentatu in tre-
bile politice administrative conformu
punctelor regulative anume dupa co-
mune, pre care modu de representa-
tiune „Tageblatt“ pune mare pondu?
nu, căci punctele regulative cono-
scu numai dreptulu de reprezentare a co-
munelor libere, si comune libere dupa
constitutiunea sasésca s'au privitu nu-
mai cele sasesci.

Ne aducemu dóra aminte, ca in
anii 1861—1862, cându au admisu
ministrulu pe románi din tienturile
Salistei și Talmaciului la reprezentare
in adunarea scaunala, toti sasii dim-
prenna cu universitatea sasésca si ce-
tatea Săbiului au protestatu cu ace-
eași furia, cu care ne-au respinsu de
une-dile in congregatiunea comitatensu
tóte propunerile nóstre juste.

Dar' chiaru si in a. n. raportu de
motive alu maioritáției sasesci din
congregatiunea comitatensu din 25
Sept. 1876 asemenea in dechiaratiunea
protocolara a comunitáției Săbiului
din 30 Sept. 1876. se provóca sasii
la Diplom'a Leopoldina din 1691 p.
III. unde li se intarescu privilegiulu
Andreanu, statuta jurium municip.
sax. si alte privilegii, si la legile din
1790/1 art. 13, unde se garantéza na-
tiunii sasesci, universitáției, scaune-
loru, cetátiloru, opidelor si comune-
loru lor „privilegiate“ administrati-
unea politica, conformu diplomei le-
opoldine, si adi inca mai reclama sasii
atari privilegii!

Eata aci pe scurtu oglind'a sis-
temului si situatiunii sasesci, si nu
potu concede ceea ce dice dlu (II):
ca prin privilegiele sasesci románi
nici cându nu au fostu nepastuiti.

Din acea situatiune ne-au scosu
legile nóue municipale si comunala,
de-si prin acestea inca nu amu venitu
la limanulu doritu, dar' amu aretatu
in articolulu meu din nr. 70 való-
rea lor.

In adeveru este frumósa idea rec-
tius „combinatiunea“ confratelui (II)
din „Teleg. rom.“ la carea tiene
multu, ca adeca si celea si ceste legi
aru fi acceptabile „cu unele modifi-
cátiuni“. Cáci déca amu potea noi mo-
dificá legile, cum ne place si ne con-
vine, atunci nu amu mai avea lipsa
a le compará un'a cu alta.

Sa putemu noi sterge virilismulu
si scadea censulu si cassá art. VI din

1876, apoi amu fi cei mai fericiti.
Se potu intemplá pe viitoriu atari
modificatiuni in legile nóue, si déca
nu, poporulu nostru se póte avantá
cu tempulu la o stare materiala mai
buna, cá sa corespunda censului.

Dar' in sistemulu sasescu, ce au
statu de 700 ani pe capetele nóstre,
ce poteamu modificá cá sa devenimu
noi la domnia? Dór' numai atunci
amu fi ajunsu aci domni, cându séu
ne-amu fi sasitu cu totulu (cum
dice románulu) séu asteptámu total'a
stingere a némului sasescu, cá asiá
noi sa ne bucurám si veselimu de
ereditatea privilegiiloru, si — cum
dice confratele — sa devina univer-
sitatea sasésca la dispositiunea nóstra.

Ei dar', modulu celu dintáiu nu
e recomandabilu, alu doilea aru fi in-
moralu, ambe inse imposibile.

Confratele (II) se provóca la ma-
ioritatea romániloru din scaunele Ora-
stie, Sebesiu și Mercurea sub legile
sasesci; iér' la afirmatiunea mea: ca
cându aru fi fostu legile sasesci, co-
munele Salistei și Talmaciului aru fi
ajunsu la o cultura admirabila, res-
punde: ca adi Rasinarenii, Sadenii
etc. cari nu au statu sub presiunea
privilegiiloru, nu arata fatia de cei-
lalti nici unu progresu admirabilu.

Este adeverata pusetiunea indigi-
tata a fratiloru dela S. Sebesiu si Orastie.

Dar' intrebú, déca de 700 ani
incóce au potutu ajunge romani la o
majoritate in cele două mai mici, din-
tre 22 municipii sasesci cáti ani ne
mai trebúia, sa ajungemu la majori-
tate si in celelalte 20 municipii?

Cátu pentru progresulu comune-
loru nóstre sub legile sasesci asiá si
despre maioritáțile indigitate, observu,
ca déca guvernele nóstre si indeosebi
guvernulu dreptulu imperatu Iosifu
nu aflau, ca sachsenlandulu este fundu
regescu si poporulu de aci egalu
indreptatitu, si déca dupa acestu prin-
cipiu salutaru nu s'aru fi datu liber-
tate comunei Rasinari, Sadu, Rodu,
Carpenisii etc. si chiaru romániloru
din cetatea Săbiului, in contra pro-
testelor natiunii sasesci, apoi dór'
nici la Mercurea, Sebesiu și Orastia
nu aveamu majoritate, si comun'a Sadu,
Rasinari etc. sub legile si instituti-
unile sasesci nici adi nu aru fi avutu
atari scóle si biserici frumóse nici veni-
turi alodiali, ci acestea servéu si
adi pentru promovarea culturei ger-
mane, precum mai servescu veniturile
Salistei, Talmaciului și Branului.

Vedi, chiaru si numai scaparea
unor putiene comune romane de sub
jugulu sasescu in tempulu imperatului
Iosifu ne au adusu unele folóse.

Confratele (II) mai amintesce si
de robotele jobagiloru, aratandu, ca
positiunea romániloru din fundulu
regiu aru fi fostu mai favorítóre si
acesti romani aru fi trasu favoruri
din privilegiele sasesci.

Se intrebe confratele pre toti ba-
trini din Salisce si celelalte sate ro-
mané, si i voru spune, ca 'si aducu
aminte de cându sabadasii magistratu-
lui sabianu ducea pre acei locuitori
cu poterea ba si legati, la Săbiu, cá
sa mature stradele, sa curetie cloacele,
sa tórca in resbóiele zechiuriloru si
sa radice murii casarmelor si ai ce-
táției.

Si cari alte favoruri se fia trasu
romani sub scutul privilegiiloru sa-
sesci? Dór' nu industrie, comerciu si
cultura?

Cáci scimu, ca si dela acestea

tóte au eschisu sasii sistematice pre romani.

Sciti dóra, ca si grecii se potéu bucurá de companii comerciale in cetátile sasesci, numai romanii nu, cari spre a fi companisti, trebuia sa tréca de greci. Despre favoruri, ce le aru fi trasu romanii din meseriile sasiloru, n'avemu la ce mai stricá negrélá.

Dar' cu cultura? Óre fostau acei'a aplicati a cultivá pre poporulu romanescu, cari scriau si informau tóta lumea civilisata, ca romanii suntu selbategi, lenesi prosti, furi si periculosi?

Dá! eu 'mi sustienu afirmatiunea mea, ca déca nu erau sasii séu déca nu se ingradeau ei in atari privilegii, romanii nostri erau adi departe in bunastarea materiala si in cultura.

Óre sa fia românulu mai golu la capu decátu sasulu? óre sa nu fia potutu românii de aici — asemenea romániloru de dincolo de Carpati — sub alte impregiurá favoritóre, a fi meseriasi a intinde comerciu spre orientu si occidentu, a-si face opide si cetáti, si a se avantá in cultura si sciintia?

Totu acestea le marturisescu in publicu, nu din ura cátra sasii si cátra ce e sasescu, nici de dragulu legiloru magiare, ci pentrucu suntu adeveruri triste si cá sa le intieléga fiacare român, si sa-si faca o judecata chiara despre situatiunea trecuta si despre cea nóua.

Preferu dar' — cum amu disu in nr. 70 dintre 2 rele — pe legile municipali si comunali nóue in loculu privilegiiloru sasesci. Nu me sparie acea obiectiune, ca legea nóua are in virilisti unu principiu aristocraticu, cáci acestu principiu póte fi unu pericolu numai acolo unde au esistatu persóne aristocrate, singuraticu cu possessiuni mari, pâna cându aici in fundulu regiu de acelea nu avem. Nu me combate nici acea obiectiune cu reprezentarea dupa comune, pentrucu a amu aretat, ca numai comunele a. n. libere sasesci au fostu privilegiate a se representá.

Dar' afara de acést'a, sa nu ne incelámu cu conceptulu comunei in reprezentare, pentrucu de o parte numerulu comunelor e constantu pentrucu totu-déun'a, si déca d. e. in fostulu scaunu alu Sabiului avem noi românii 22 si sasii 20 comune, apoi óre ce erá de majoritatea nóstra, cându venea cetatea Sabiului dupa punctele regulative si statutulu lui Wenkheim inca cu unu numeru mai mare decátu 'lu aveau tóte comunele sasesci din scaunu?

Cu multu mai favoritóre este reprezentarea dupa numerulu poporului, astadi restrinsa prin censu si contributiune, cându noi românii din fostulu scaunu alu Sabiului numerám peste 42 mii, iér' sasii d'abiá 25 mii. Standu asta proportiune, apoi óre sa nu fia românii nostri in stare prin unu zelu pentrucu treburi publice, prin inaintare in industria, comerciu, agricultura si sciintia, cá preste curendu se aiba intre 42 mii de suflete, baramu 2000 de censualisti, cáti nu are adi nici cetatea Sabiului cu comunele sasesci? Legea municipalá si resp. electoralá dá dreptu de alegere si inteligintiei (preotiloru, invetiatoriloru, doctoriloru etc.), pâna cându punctele regulative de asiá ce-va nu sciéu.

Speru dar', ca românii nostri se voru folosi de aceste legi cu tóte poterile si nu voru mai dorí statulu privilegiiloru de mainainte.

Dr. B o r c i ' a.

Bucuresci, 20 Septemvre.

Inca de Sambata diminéti'a circulé prin Bucuresci scirea, ca a plecatu dela Ungheni unu transportu de vr'o trei-dieci de vagóne. Eri diminéti'a, fiindu Dumineca, o multime de bucuresteni au esitu la gar'a dela Chitil'a, pentrucu a fi de fatia la sosirea acestui transportu. Numerulu rusi-

loru veniti de asta data nu se póte hotári; cei care au fostu de fatia 'lu pretiuescu inse preste siése sute. Căletorii spunu, ca purtarea acestoru cruciati e afara din séma desmatia: ei beau, facu larma, se cearta si se batu — cu deosebire cu personalulu căiloru ferate. In septamân'a trecuta trenulu a întârdiatu aprópe unu ceasu de dragulu ori mai bine — din vin'a lor, si totusi au remasu câti-va pe cale. Multi nici nu mai suntu deghisati. Eu insu-mi amu vediutu astadi trei oficeri, care se preumblau pe Podulu Mogosióei in uniformá, avendu numai paltóne preste blusa cu insigniele militare.

Scirea despre trecerea unui corpu rusescu in Basarabi'a romanésca nici pâna astadi nu e lamurita. Se dice, ca aru fi fostu bulgari armati, care voiau a trece preste Dunare. Rusi ori bulgari, ei au fostu respinsi de cátra o trupa romanésca, sub comand'a maiorului Cantili, preste granitie. Se dice, ca cu acést'a ocaziune aru fi remasu 6 morti. — Dicu — se dice, fiindca siguru e numai atát'a, ca a trecut cine-va graniti'a si ca a fostu respinsu. — Guvernulu pastréza cea mai adenca tacere; chiaru se banuiesce, ca elu întrebuintiéza tóte mijlócele pentrucu cá publiculu sa nu fia alarmatu.

Acést'a ingrigire pare in sa a fi de prisosu. Ómenii nu suntu de feliu dispuati a se alarmá. Unii suntu preocupati de cele zilnice; alii suntu indiferenti dela fire; si iérasii alii chiaru speculéza la rublele rusesci. Cei mai multi repeta mereu refrenulu: *Fia incurcatura cátu de mare, noi nu putem decátu sa castigámu.*

Viitorulu va arátá, déca acestu refrenu e espressionu a simtiementulu de siguritate ori o formula, prin care ómenii se scusa pentrucu indiferenti'a, cu care privescu lucrurile din afara.

Cris'a ministerialá pare a se fi inlaturatu. Eri se vorbea cá siguru, ca dlu D. Sturz'a a demissionatu. Astadi e siguru, ca lucréza in ministeriulu lucráriloru publice. E inse fórté probabilu, ca nu va remanea multa vreme.

Eri a aparutu in Bucuresci o fóia maghiara „Bucuresti-Hiradó.“ Apare in tóte Duminecile sub redacti'a unui anunitu domnu Vándory Lajos. Programulu ei este propagarea ideei de aliantia intre románi si maghiari. Precum se vede inse, ea a pornitu pe o cale gresita, intru cátu voiesce dóue lucruri: ca românii din Ungari'a sa fia priviti de o potriua cu maghiarii din Romani'a, si ca lumea sa creaza, ca românii din Ungari'a nu numai suntu egalii indreptatiti cu maghiarii, ci au chiaru unele privilegii, in urm'a căror'a positiunea lor devine mai buna chiaru si decátu a maghiariloru. — Asiá nu se facu aliantiele! Dar' totu-si e celu putieniu curiosu, ca maghiarii tocmai astadi suntu dispuati a propagá ideea de aliantia, tocmai astadi si tocmai in Bucuresci, e curiosu, ca o propaga tocmai sub aripele dlui I. Bratianu si tocmai, precum o propaga. Pentrucu ce nu in Sibii? pentrucu ce nu mai nainte? pentrucu ce nu mai in dragulu pácei din acea Ungaria atátu de fericitóre? Ei! — Dar' sa fimu rabdatori! Tóte se invederéza cu vremea.

Inainte de a sferisí, amu sa rectificu o gresialá, pre care amu facut'o in corespondenti'a din rendulu trecut. E inesactu, ca guvernulu conservatoriu nu admitea pe ardeleni in functiunile judecatoriesci si administrative. Inainte de caderea ministeriului Catargi au fostu cu totul 42 ardeleni in functiuni judecátoriesci si unu numeru celu putieniu totu atátu de mare in functiuni administrative pâna chiaru si primari comunali. Astfelu in Romani'a toti românii erau priviti de o potriua si acést'a chiaru pe bas'a constitutiunei, care nu privesce pre românii ardeleni cá straini. Guvernulu conservatoriu nu

staruá cá ardelenii veniti in Romani'a, sa se naturalizeze, pentrucu ca nu voia sa le taie calea, de a se întórce iéra-si in patri'a lor, cându vremile se voru fi schimbatu; din contra elu credea, ca Romani'a este menita a formá pre acesti tineri pentrucu viéti'a publica si apoi a le dá drumulu, cându acasa va fi trebuintia de densii.

Situatiunea politica nu s'a schimbatu spre bine, in locu de a acceptá propunerea puteriloru garante formulate de Angli'a si prin carea pentrucu Serbi'a si Muntenegru cere *status quo ante bellum* si pentrucu provinciile resculate *autonomia administrativa*, Pórt'a respunde evasivu si nu garantéza cu nimic'a pretensiunile puteriloru si sigurant'i'a crestiniloru. Purtarea Portiei a deprimatu fórté multu pre tóte cabinetele puteriloru garante si de pace vorbescu acum tóte foile mai putieniu cá ori cându alta data. Insusi „P. L.“ dice cu privintia la acestu evenimentu: „... n'avemu inca resbelu, dara lu putemu avé in totu momentulu.“ Foile mai moderate nu ascundu indignatiunea lor fatia cu purtarea nepolitica a Portiei. Dicu inse ca resbelulu se póte inca evitá. Diplomati'a europeaná mai are mijlóce destule spre a dá ponderositate pretensiuniloru ei, fára de a fi silita a luá refugiu la *ultima ratio regum*, la tunuri. De ocamdata recomandá press'a moderata o demonstratiune prin concentrarea flotelor puteriloru garante inaintea Constantinopolei. Pórt'a inse dice ca demonstratiunei in felulu acést'a va opune contr'a demonstratiune: va incuí Dardanelele, sultanulu se va retrage la Adrianopole si atunci in Constantinopole va isbucni revolutiunea cea mai teribila.

Alarm'a batuta de „P. L.“ in dilele din urma contr'a Rusiei se pare a se fi mai calmatu putieniu. „Fdbltt“ se incérca a face ridiculósá tóta „bramarbasarea“ fóiei pestane, de buna séma cu scopu de a linisci spiritele. Dara alarm'a batuta in Budapesta si afla resunetulu intr'o parte carea nu se póte pune asiá usioru *ad acta*. „Allg. Aug. Ztg.“ i se scriu dela graniti'a Rusiei despre situatiunea din Rusi'a lucruri fórté serióse. Remanerea séu mai bine absentarea ambasadorului rusescu Ignatieff dela postulu seu o infatisiéza coresp. de celu mai siguru semnu de resbelu, dicendu ca Ignatieff va merge la Constantinopole numai cá sa spuna Portiei ca are mandatulu de — a plecá de acolo cu totul.

Alta impregiurare atinge corespundenti'a din cestiune: *Contr'a Austro-Ungariei domnesce cea mai mare neincredere, ceea ce se predica pre tóta diu'a de foile de acolo*. Respunsulu datu lui Sumarakoff, dice cor., a intaritatu spiritele asupr'a Austro-Ungariei numai mai tare si au maritu neincrederea in tinent'a Austro-Ungariei. Foi, despre cari se dice ca stau in relatii cu guvernulu rusescu, punu pe Austri'a intr'o categoria cu Turci'a si cu tóte ca Rusi'a a umblatu dupa aliantia Austriei, o insulta mai pe fiacare di numindu-o lángá „bolnavulu“ turcescu, „bolnav'a“ din Europ'a.

In numerulu trecut amu amintitu pe scurtu de unu articulu *resbelu* in „P. L.“ Articulu in adeveru este tinentu in termini fórté accentuati cari nu admitu indoilei asupr'a politiceii cabinetului nostru de esterne. „Cu séu *contr'a* Rusiei — este întrebarea“ suntu cuvintele cu cari se incepe articulu si care e totu odata si tem'a de deslegatu in articulu. In decursulu desbaterei temei ce si-a pusu „P. L.“ constatéza ca missiunea lui Sumarakoff a pusu pre Austro-Ungari'a inaintea dilemei: de a se abnegá si a se lapadá de frica de interesele si, séu de a se întrepune cu resoluti-

une barbatésca pentrucu ele. Nicairi nu póte Austro-Ungari'a sa fia mai putieniu trabantulu unei alte puteri, cá tocm'a in orientu, unde ea are sa apere interese, nu ideale, cá Rusi'a, ci reale, cari atingu asiá de aprópe esistinti'a celei dintáiu. De aceea o aliantia cu Rusi'a in orientu nu aru avé de cátu unu scopu conservativu. Diurnalele nemtiesci (din Germani'a) numescu politic'a acést'a, politica tiermurita (angusta) in vederi: inse, déca ea corespunde intereselor vitale ale Austro-Ungariei si Europei, este cea mai buna, pentrucu ca in adeveru rele servitii s'aru face si unei'a si altei'a, cându panslavismulu aru infasiurá orientulu cá unu „boa constrictor“ si aru strabate mai departe in sinulu Europei civilisate.

Pre Austro-Ungari'a nu o póte induplecá nimic'a sa parasésca politic'a „statului quo amelioratu“, pentrucu ca nu esista nici unu pretiu pre care l'aru puté dá Rusi'a Austro-Ungariei, pentrucu vre-o concessiune din partea cestei din urma; pentrucu ca mai departe orice concessiune aru largí numai influinti'a rusésca in orientu. Acolo unde Rusi'a aru avé cástigu, unde s'aru puté estinde, Austro-Ungari'a aru avé numai perderi. „Deci, nu se póte o „identitate cu Rusi'a pre basea principului *status quo*, pentrucu Rusi'a „nu o voiesce si spre scopulu cá „stigului séu alu decompunerei Turciei o identitate nu se póte *cugetá*, pentrucu ca nóue nu ni-e *permisú* asiá ceva; nu remáne alta decátu intr'o actiune unilateralá a Rusiei, „noi, sa intrámu in actiune *contr'a* Rusiei. Noi nu putemu si nu ni este *permisú* a stá passivi, cându Rusi'a se „apuca sa radice orientulu din tietieni, „pentrucu cá din chaosu sa faca formatiuni nóue, cari sa pórté timbrulu „ei. In casulu acést'a noi amu fi impinsi la lupta, de carea n'amú puté „fugi fara de sacrificarea onórei si „garrantieloru nóstre de esistentia.“

Pasiesce mai departe articulu *contr'a* acelu oficiosu din „Fremdenblatt“, care a pusu in discutie „putintia“ Austro-Ungariei si nu cugeta ca Austro-Ungari'a „cauta“ sa intre in actiune *contr'a* Rusiei si dice: „... *popórele Austro-Ungariei, cari anu de anu au sacrificatu atát'a pentrucu pusctiunea ei de putere mare in afara si pentrucu sigurant'i'a interna, au dreptulu sa pretinda cá in momentulu criticu, cându se tratéza de onórea din presentu si de esistentia in viitoru, sa nu se faca cumpaneli, ci sa cuteze, sa nu se calculeze, ci sa lucre.*“

Autorulu articulu inca nu desperéza ca pacea se va sustiené, dara nu voiesce sa insiele pre nimenea; comuniunea politica cu Rusi'a póte sa se strice si noi atunci vomu fi siliti de a merge nu *cu*, ci in *contr'a* Rusiei. „Pentrucu casulu acést'a aru dorí cercuriloru conducátore atát'a incedere in sine cátu simtiu de sacrificare a fostu si pâna acum in popóre, care in momentulu periculuului va fi si mai mare.“

„Deut. Petr. Ztg.“ aduce sub titulu frapantu: „*La eventualitatea unui resbelu rusescu austriacu*“ unu articulu in care se resfrange situatiunea acuta de acum. Pasagiele mai marcante dintrensulu suntu urmatórele:

Starea lucruriloru e nelinistitóre si seriósá. Ne mai putendu-se continuá armistitiulu s'aru reinceptu operatiunile de resbelu. Refusandu Turci'a incheierea unui armistitiu formalu nime nu póte contestá Serbiei dreptulu de a sistá operatiunile ceea ce aru fi in avantajulu Turciei. Staruintiele diplomatiei de a restabilí pacea suntu zedarnice si resbelulu va luá in scurtu tempu alte dimensiuni. Cine pórtá vin'a ca n'a succesu activitatea diplomatiei? *Nu ne sfimú a pronuncia ca de asta data Austro-Ungari'a este culpabilulu principulu, cáci prin opositiunea sca energica *contr'a* politiceii rusesci paralíséza totu si face cá o lovire sa fia in-*

evitabili. Suspitiunea noastră contr'a politice din Vien'a e justificată. Austro-Ungari'a lucrează pretația contr'a ideii de emancipare a slavilor, contr'a oricărui propunerii de largire teritorială a Serbiei, contr'a autonomiei pentru Bosni'a, Ertiegovin'a și Bulgari'a. *Diplomatia din Vien'a a depus în fine masc'a* și contele Andrassy dovedește că e magiaru, adevărat inamicu jurat al slavilor și gata a lucra pentru perenarea sclaviei lor. Austri'a nu dorește o Serbia puternică și formația de nouă state vasale, nu consente nici cu deplină autonomie ce s'au acordat celor trei provincii prin Germani'a, Angli'a și Itali'a, se poate ca prin această provocare evenimente ce le va regreta mai târziu. Austri'a punându-se pe fatia în relații ostile către Russi'a pune întregu viitorul său în riscu și va inflacă o luptă inversiunată, care nu numai va rezolvi cestiunea orientală ci va decide și soarta monarhiei habsburgice. Nebunătățile pretensiunii ale Pórtii — espuse în program'a de pace au servit Serbiei de pretext la proclamarea de rege a lui Milanu. Refuzul Austriei de a se învoi cu autonomia celor trei provincii a indemnato pe cabinetul din Belgradu să nu facă pace până nu va anească Serbi'a veche și Bosni'a. *La o împacare nici ca ne putem cugeta și de vina suntur Turci'a și Austri'a*, acești aliați ai celui mai de aprópe viitoru, cari prin cerbici'a lor nemilósa au împinsu pe Serbi'a la desperare.

Sortile s'au aruncat, Russi'a nu poate privi passivă la luptă pentru credința și independența ce o pórtă fratii săi. Diplomatia rusă s'au nesuit să evite o conflagrație, dară fanatismul pasilor turcesci, ur'a și egoismul diplomatilor austro-ung. au paralizat acele nesuținte. *Conflagrațiunea póte fi adi mână fapta decisă, ea nu se póte ocoli.*

Fóia mai revolvă o împregiurare „insemnată”. Nu se póte ignoră — dice ea — ca armat'a austriacă e bine organizată, dară cea mai mare parte a ei constă din slavi, cari au simpatia cu fratii din Balcanu. „Acum e celu mai favorabilu momentu — termina fóia din Petersburg — pentru unu rebelu, noi trebuie să dechiarăm rebelu, că să eliberăm pe Russi'a și pe Europ'a de pacea armată ce apasă asupra ei.”

Foile naționale liberali din Germani'a se ocupa mult de situațiunea orientală și în deosebi de Austro-Ungari'a. „National Ztg.” vorbește asupra crizei orientale atăt de lamuritu și sinceru, cum se espribe cu recunoscința „Pest. Ll.”, cătu nu e de lipsa a mai face vre-unu comentariu. Articulu mai recentu alu acestui organu desfășura următoarele idei:

Astadi se va decide în Vier'a, deca Austri'a voiesce să ia împreună cu Russi'a executarea deciziunilor europene la casu de lipsa și cu armele și totu astadi — o coincidență ce abia credem că e casuală — va dá Pórt'a respunsulu la condițiunile de pace și reformele pentru provinciile resculate ce i s'au prezentat prin puteri la 26 Sept. Pre cătu se scie aceste propunțiuni de proveniență engleză nu eră togm'a prea radicali. Punctulu principalu de divergență în dorințele interesentilor e pozițiunea provinciilor resculate. Russi'a a adoptat numai în principiu propunerile Angliei, care ceru numai o autonomie administrativă. Russi'a cere o autonomie politică pentru acele provincii și după cum sta lucrulu astadi, aici jace lini'a de separațiune.

Istori'a complicatiunilor orientali din anulu trecut și a spiritulu în modu foarte însemnatu disprețulu opiniunilor publice din Europ'a contr'a domniei turcesci. Opiniunea că osmanii sunt indispensabili pentru Europ'a a regresat foarte tare. În Germani'a,

Franci'a, Itali'a, s'a consolidat cu putine excepțiuni parerea, că alungarea turcilor din Europ'a e unu lucru foarte de doritu. Acesta parere o împartășește o mare parte a poporulu din Angli'a și încăt pentru Russi'a acolo parerea acest'a are încă de multu caracterulu unei pasiuni. Deca cu tóte aceste politici acestora țeri nu s'au apucat încă de lucru, să arunce adevărat pre turci în marea marmură, causă reservatiunii e, că prin alungarea turcilor întărindu-se Russi'a și slabindu Austri'a, se va altera în modu prea periculosu ecilibriulu european. Frică acest'a a indemnato pre unele puteri să stea la mijloc și să sustienă domni'a turcescă în interesulu ecilibriulu european. Vredu a despărți masele cu dá si nu de olaltă nu vedem în Germani'a și în țerile romanice vre-o adversitate principiale contr'a sistemulu de distrugere alu Turciei. În Angli'a se pare că cabinetulu din ce în ce devine mai izolatu în amicitia sea către Turci'a. Protectorii mai de însemnatate ai Turciei sunt cabinetulu englez și, cum ne spune lordulu Derby, Austri'a, căci în fapta imperatulu Alesandru observă o atitudine neutră inspirată de acea iubire de pace care predomină și pre alte puteri neutră în deosebi pre Germani'a și care vrea să sustienă pe Turci'a numai până cându interesele extraturcesci o reclama neapăratu. Punctulu de greutate alu acestora interese jace în Austri'a și anume în principiulu ecilibriulu naționalu, pe care se bazează Austri'a. De o alterare a acestui ecilibru se teme o parte a nemților austriaci și maghiarii. Aici în magiarismu jace foculariulu adevăratu, care spriginesce radicele foculu orientalu, maghiarii și cabinetulu englezu — acest'a e restulu întrecătorulu alu turcofililor din principiu. Voru ajunge aceste două colonne pentru a sustienă edificiulu? Austri'a a suferitu de unu anu sub economi'a orientală mai multu decât ori-care altu statu european. Se ceru în principiu garanții pentru inactivarea reformelor promise de Pórt'a, Derby e obiectu de risu înaintea wighiloru cu frăsele sale și asiá va fi și Pórt'a, deca se va folosi de asemene frăse, înaintea Europei întregi. Se ceru „în principiu” garanții, și se scie că în praxe acele nu existu. Nime nu ignoră critic'a situațiune a Austriei. Germani'a dorește mai multu decât ori care fórtia de statu a Austriei să nu slabescă la decidera acestei cestiuni. Dară cestiunea mai are și alte laturi ce trebuie desfășurate: *intru cătu se atinge aici interesu adevăratu austriacu și intru cătu numai interesu specificu magiaru?* Indată ce va resbata în Austri'a nemagiara convicțiunea, că e cu putință a împacă desvoltarea statulu dela Dunare cu distrugerea imperiulu otomanu, *statele europene în butulu unei mâni de turcofilu voru preferi a curmá și cu fórti'a, pe peninsul'a balcanulu o stare care intru unu anu a facutu mai multa paguba decât póte așteptá interesulu unoru milióne dela Europ'a.*

Totu astfelu nu póte să dureze nici starea stabilită în Serbi'a; guvernulu rusescu trebuie să simțiescă adencu, cătu de putienu corespunde autorității lui politic'a ce o pórtă Cernaieff pe responsabilitatea sea.

Tempulu întetiește spre acțiune, și această intempina pre Austri'a cu totulu între alte greutăți decum au fostu cele din tómn'a trecută, dară comuniunea cu Russi'a, întielegerea cu Germani'a și ore cari garanții ca pasii ce se facu voru succede în modu pacificu. Deca Austri'a avé în tómn'a trecută energia, Europ'a póte fi scutită de multe ciocniri, dară astadi nu e și suficientă acea energia. *Astadi se facu Austriei mai mari pretensiuni.* Nu se scie deciziunea Austriei, dar' deca va isbuti politic'a tamendărei, lucrurile se voru complicá și complica-

tiunile voru impune statulu imperialu alte și indispensavere decisiuni.

Neplacuta detorinția.

Un'a din cele mai neplacute detorinții ne implinim, publicându corespundința de mai la vale. Dicem neplacuta, pentru că ea cuprinde fapte, cari indigită la unu morbu ce esista în corpulu nostru naționalu și în pré multe casuri paraliză, într'o forma șiu într'alt'a, în mare șiu în micu, progresulu românilor din Austro-Ungari'a. Amu închis amendo ochii la multe intemplări, cari se mana cu ceea ce ne comunica corespundința. Acum să cercăm și cu publicitatea. Cercurile mai înalte bis., respective consistóriile gr. cat., póte n'au cunoscința despre detaiurile, cari deca le aru fi cunoscute, aru împedecá lucruri că și celu din cestiune. Să cercăm dară și cu mijloculu acest'a, dóru reulu se va curá mai îngraba.

Cu o cale atragemu inse și atențiunea Consistoriulu nostru archidieceanu asupra cuprinsulu acestei corespundințe; căci deca sunt adevărate cele cuprinse intrens'a, trebuie să urmarésca, nu pre apostatulu, căci apostasi'a e lucru de consciință, ci pre instrainatoriulu averei bisericiei noastre și pre turburatoriulu religiunii noastre.

Eata corespundința:

De lângă Somesiulu caldu în 15 Septemvre 1876.

Cu permisiunea onoratei redacțiuni a „Tel. Rom.”, mi iau libertate a aduce onoratulu publicu cetitoriu la cunoscința, unele esperințe făcute acum de curendu în comitatulu Solnoculu interioru, șiu după numirea nouă Szolnok Doboka Megye. În opidulu Dejului, unde, în diu'a de 23 Augustu a. c. fusei norocitu a vedé loculu unde este a se edificá biseric'a gr. or., care de-si nu i s'aru parea omulu la prim'a vedere, că aru fi asá bine alesu se póte dice că este destulu de potrivit, — unde lângă uliti'a principala este radicata și o restignire, prin contribuiri bene vole ale poporulu gr. or. de acolo. Ceea ce e mai durerosu în Deju este, că interimalulu fostu preotu acolo gr. or. Ioanu P e r h a i t i a aru fi incassatu vre-o 30 fl. v. a. dela o binefacătoare, straina de confesiunea gr. or., precum și alti bani din o colecta a poporulu gr. or. din loco, — și cu tóte acestea au întorsu dosulu către religiunea lui, și au trecut la unuți, unde cá banu bunu s'a și primitu, și indată i s'a și oferitu parochi'a gr. cat. din Ogn'a Dejului apartenătoare de dieces'a Gherlei, cale din Deju 1/2 de patriuru de óra.

Intențiunea numitulu preotu, după cum s'au observat, nu au fostu cá numai cu acestea să tréca, și să imbratisiedie religiunea gr. cat. carea este totu odată și a *Concubinei* sele a *veduvei Gitióe*, ci au voit cá și totu poporulu gr. or. de acolo să tréca cu densulu, avendu de asistinte la acea machinaciune și pre reverendissimulu domnu vice-ppresbiterulu gr. cath. *Vellea* din Deju, carele nu s'au sfitu a dá și remuneratiuni banesci de câte 20 fl. v. a. la o persóna de influință gr. or. din Deju, numai cá să se dee unuți, — dar' cu tóte acestea pré putieni s'au aplecatu până acum'a la lacomia cá *Iuda*, căci unii spre pilda, Petru Ciubancanu, Ioanu Bot'a și alții, au lucrat și mai întieplește, că au pusu paralele date în busunariu și până astadi stau neclatiti în credința lor. Nu este procedur'a acest'a lucru marsiavu? Deca fratii gr. cath. cu bani și cumpera credinciosi apoi intru adevăratu preste mare capitalu potu dispune, mai alesu cându potu a-i cumpará asiá scumpi. — Densii potu fi siguri, că li se voru spori tare credinciosi, prelunga anticipatiuni cá cele dela Deju, nu mai să se róge de prevedința cá pre viitoru

să imputineze și mai tare ródele câmpulu.

În fine după acelea neplacute iera ceva bunu. Totu în diu'a menționată, în opidulu Deju, avui norocirea a asistá la cursulu supletoriu, unde on. domnu Iacobu *Onea*, cá conducatoriulu alu invetiatoriloru, preste 20 la numeru, cu mare diligință și foarte bunu metodu, a predat și a resolutu temele prescise de ven. consistoriu.

Cu acestea acum camu deodată mi incheiu sirulu esperințelor mele, făcute în Deju, reservându dreptulu a mai reveni asupra acestora felu de casuri între cari și deplorabile la tempulu seu. C.

Varietăți.

* * * **Calendariu nou.** În curendu va esí de sub tipariu:

Calendariulu bunulu economu pe anulu 1877, întocmitu de D. *Comsi'a* și *Eugenu Brote*, cu mai multe ilustratiuni intercalate în textu, Sibiu, editur'a tipografiei I. Drotleff et. comp.

* * * **Alegerea comitetulu la reuniunea juristiloru.** Vineri sér'a s'a ținutu la facultatea juridică de statu de aici adunarea generală a „reuniunii pentru ajutorarea juristiloru lipsiti” spre a alege comitetulu administrativu. Și de asta dată că și în anii trecuti alegerea nu a decursu în armonia, pentru că nu s'a pututu aflá o basă de contielegere între tóte trei naționalitățile. Cu deosebire postulu de presidentu alu comitetulu e marulu de certa la tóte adunările. Iuristii de naționalitate sasăsa voiau să aiba unu presidentu precautu și circumspectu, juristii români și maghiari au convenitu să alege unu presidentu român. Curendu după deschiderea ședinței prin directorulu Dr. G. Lindner, sasii observându că pre lângă tóte dificultățile și pretețele nu voru puté isbuti cu dorința lor nejustificată a parasitu adunarea în paus'a de preconsultare și împreună cu densii și unu român, care și până acum din consideratiuni mai înalte a fostu amiculu fidelu alu sasiloru. Secesiunea sasiloru însă n'a împedecatu activitatea adunării. S'au alesu comitetulu și fără domni circumspecti. Membrii ce compun comitetulu sunt: G. *Eötvös* (român) presidentu, *Negrea, Crisianu, Anucuti'a, Csanadi, Budai, Bartha, Follert, Gottschling, Strobel, Ranicher, Grell*, ier' membri suplenti: *Cipu, Schneider* și *Karliczky*.

* În diu'a de astadi cându se vorbesce asiá de multu despre orientu și afacerile lui, nu este mirare, deca suntu ómeni, cari se cugetă și la o fiitoare împartire a orientulu. Cumca fantasiiei i este iertatu a face planurile cele mai bizare despre eventual'a împartire, fără de a obligá diplomati'a intru nimic'a nici a o împedecá în urmarirea carărilor ei, ne arată și aceea ce reproducem cá o curiositate mai la vale după traducerea „*Presentulu*” din Calarasi, din fóia italiană „*Vesillo delle Marche*.”

„Imperiulu turcescu constituindu unu pericolu permanentu și o serie de ambarale pentru cabinetele Europei, va sferi prin intervențiunea armată a puterilor aliante. Teritoriulu turcu va avé următoarea reparatiune.

„Austriei: i se va dá croati'a turca, Bosni'a, Serbi'a, Erzegovin'a, Muntenegru.

„Unu archiduce austriacu Constantinopolulu cu Traci'a până la Balcanu să fia sub alta suveranitate a Englițerei, în care va pune garnisóne și alte mesuri ce va crede necesare, cu speșele statulu vasalu, obligatu a plăti mării britanice unu tributulu anualu după ficșările diplomatice.

„Greciei: Tesali'a, Macedoni'a (?) și Archipelagulu grecu.

„Russiei: tóta Turci'a de Asi'a.

„Principatelor Moldo-Valachiei (Romaniei) sub sceptrulu casei de Hohenzolern (ramura din Prusi'a) va fi resti-

tuita Bulgari'a, Banatul, Transilvani'a, Bucovin'a si cealalta parte a Besarabiei, ce Russi'a conserva cu tratatul de Parisu din 1856.

Italiai: sa fie restituite, cum i apartienéu sub republic'a venetiana, si mai in urma, Tirolulu cu barier'a Brennerelul, Istri'a, Goriti'a, Dalmati'a, Albani'a si insulele Ionice: Engliter'a va restitui Italiai la rendulu seu insul'a Malt'a cu ancesele. Regele Italiai 'si va lua titlulu originalu de imperatoru alu româniloru: si va fi imperatoru româniloru si rege Italiai — cu calitatea de imperatoru alu româniloru va avé sensu si dreptu de garnisóna si protectoratu alu principatelor Danubiane puse in contractu cu noulu teritoriu italianu prin Bulgari'a confinanta cu Albani'a. Iér' principatele Danubiene reintregate in anticulu loru teritoriu se va erige in regatulu româniloru; si printiulu de Hohenzolern si descendentii voru lua titlulu de rege alu româniloru, cum regele de Itali'a celalaltu de imperatoru alu româniloru, titluri dejá istorice sub antic'a constitutiune a Europei prima conchista a lui Napoleonu.

Sa recordâmu alta-data prin cestiunea orientului maccim'a lui Napoleonu si Bismarck. Unulu dice: unde este bandier'a Franciei, acolo este Franci'a; care echivalésa cu a dice: pe unde duc sabi'a suntu stapânu.....

„Vesillo delle Marche.“

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Septembrie (7 Octob.)	1876.
Metalicele 5%	65 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 60
Imprumutulu de statu din 1860...	414 20
Actiuni de banca	848 —
Actiuni de creditu	152 70
London	123 —
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72 50
„ „ „ Temisorene	72 —
„ „ „ Ardelenesci	72 25
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	102 20
Galbinu	5 90
Napoleonu d'auru (poli)	9 84 1/2
Valut'a noua imperiale germana...	60 55

Nr. 2747 Plen.

Concursu.

Pentru conferirea urmatóreloru stipendii:

a) din fundatiunea **Mogaéna** doue stipendii a 475 fl. pentru ascultatori de drepturi séu filosofia la vre-o universitate din afara;

b) din fundatiunea **Franciscu Iosefiana**; unu stipendiu de 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale;

c) din fundatiunea **Colosiéna**: unu stipendiu de 100 fl. pentru ascultatori de drepturi;

patru stipendii a 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale.

(Aceste 5 stipendii din urma se voru distribuí conformu vointiei testatórei cu preferintia intre teneri români gr. or. din muntii apuseni);

se escrie concursu cu terminulu pâna la 20 Octombre (1 Nov.) 1876.

Doritorii de a se impartasi de unulu din aceste stipendii au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la terminulu susu citatu cererile sale instruite cu urmatórele documente:

1) atestatu ca suntu romani gr. or.;
2) testimoniulu scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu;

3) atestatu validu de paupertate;
4) reversu, ca dupa absolvarea studiiloru va servi in patria celu putienu 6 ani, la din contra va restitui stipendiulu primitu.

Din siedinti'a plenara a consistoriului archidiecesanu gr. or. tienuta in Sabiu la 20

1—3 Sept. 1876.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a populara gr. ort. din Zlatn'a, se deschide concursu pâna la 10 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

Salariu anualu de 160 fl. v. a. din cass'a bisericeii, si jumetate din venitul cantorescu, pentru care va portá si serviciulu de cantore.

Concurentii au de a-si substerne petitiunile subscrisului, instruite conformu prescrielor stat. org.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 10 Sept. 1876.

(1—3) Ioanne Gallu insp. scol.

Nr. 2133 Pr.

Concursu.

Se deschide pentru doue stipendie câte de 120 fl. din fundatiunea lui Gavriulu Fauru de Teiusiu.

Recurentii au se astérna recursele loru pâna in 20 Octobre st. v. a. c. la consistoriulu din Oradea-mare, instruite cu:

a.) Carte de botozu;
b.) Certificatu despre seracia;
c.) Testimoniu cu calculu emimentu despre progresulu facutu in anulu precedentu scolasticu;

d.) Certificatu despre starea sanitara si purtarea morala.

Aradu, 2 Septemvre v. 1876.

(1—3) Ioanu Metianu, m. p. episcopulu Aradului

Ad Nr. 48/1876 scol.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a româna gr. or. din Trapoldu protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a se escrie odata pentru totudéun'a concursu pâna la 10 Octobre a. c. st. v.

Salariulu anuale de 80 fl. v. a. cuartiru in edificiu scólei, si lemne de ajunsu.

Petitele instruite in sensulu legiloru prescise cu calificatiunea recruta; — suntu a se adresá presidiulu scaunului protopresbiterale subscrisu in Sighisiór'a.

In contielegere cu comitetulu respective sinodulu parochiale concerninte,

Sighisiór'a 17 Sept. 1876. v.

(1—1) Zacharie Boiu, protop.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de Capelanu, pre lângá fórte neputinciosulu si ajunsulu la adenci betránetrie parochu Ioanu Tatulea, in parochi'a de clas'a a III-a gr. or. din Predealu in tract. protopresbit. alu Branului, se escrie prin acést'a, cu concessiunea maritului consistoriu archidiecesanu, concursu cu terminu pâna la 1 Novemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu mentionatulu postu de capelanu suntu jumetate din tóte veniturile parochiali.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicele loru instruite in sensulu „Stat org.“ si conformu dispositiuniloru sinodului archidiecesanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. d.

Brasiovu, 10 Septemvre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu respectivu.

(1—3) Iosifu Baracu ppresb. cá adm. alu ppresbiter. Branului.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminaru pre anulu 1876/7 din partea adunárei gener. a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. ptot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La 2 premia de câte 20 fl. v. a. pentru invetiatorii români, cari se distingu in pomologia si in instructiunea practica a pomaritului.

Terminulu concursului se defige pre 31 Octobre c. n. a. c.

Concurentii la amintitele premia, au se-si dovedésca progresulu si distinctiunea in specialitatea pomologica, prin atestate demne de tóta credinti'a atátu dela directiunile scolare, câtu si dela oficiale comunale respective.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiu la 19 Septemvre 1876.

(3—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminaru pre anulu 1876/7 din partea adunárei generale a Asociatiunei transilvane tienute la Sibiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele ajutória:

1.) La 6 ajutória de câte 25 fl. v. a. pentru sodalii de meseria calificati de a se face maiestri.

2.) La 20 ajutória de câte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pre 31 Octobre c. n. 1876.

Concurentii la ajutórele amintite au se-si substérna incóce concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, proveidute incátu pentru sodalii cu atestatu de botezu si de portare morale, cum si cu adeverintia despre aceea, ca suntu calificati de a se face maiestri; iér' incátu pentru invetiacei concursele respective, pre lângá atestatul de botezu si de portare morale, se fia proveidute si cu adeverintia dela maiestruulu respectivu, despre desteritatea si diliginti'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiu la 19 Septemvre 1876.

(3—3)

Concursu.

La scól'a confesionala gr. res. din Pianulu de susu protopresbiteratulu S. Sebesiu suntu de ocupatu statiunile de invetiatoriu primariu si secundariu, cea dintâiu cu salariu de 220 fl. v. a. locuintia libera si 2 □° de lemne, cea de a dóu'a cu salariu de 150 fl. locuintia si 2 □° de lemne.

Cei ce dorescu a se aplecá la vreunu din mentionatele statiuni, au a-si inaintá concursele instruite in sensulu prescrielor Statutului organicu subsemnatului inspectoratu scolariu celu multu pâna la 10 Octobre 1876 st. v. pre cându va fi alegerea.

S. Sebesiu in 19 Sept. 1876 st. v. In contielegere cu comitetulu parochiale.

I. Tipeiu, prot. si insp. distr. de scóle.

(2—3)

Nr. 258/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatorescu la scól'a populara confesionala gr. or. din Vidr'a de susu ppresbiteratulu Zlatn'a superióra se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 17 Octob. a. c. st. v.

Salariulu anualu 250 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruí petitiunile loru in sensulu statut. org. cu urmatórele documente:

a) atestatu de botezu;
b) atestatu de moralitate;
c) atestatu ca au absolvatu 4 clase gimnasiale si pedagogi'a séu teologi'a.
d) atestatu de calificatiune, si ca sciú cantárele bisericesci.

Concurentii au a-si tramite re-

cursurile loru scaunului ppresbiteralu in Campeni pâna la terminulu prefiptu. Campeni 13 Sept. 1876

In contielegere cu comitetulu parochialu.

(3—3) Ioanu Patiti'a, ppresbiteru.

Nr. 310. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea unui stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu ascultatoriu de pedagogia in respectivulu institutu gr. or. din Sabiu, se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 31 Octobre 1876 c. n.

Concurentii la amintitul stipendiu au sa-si tramita incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, proveidutu cu atestatu de botezu si de paupertate, cum si cu testimoniulu scolasticu de pre Sem. II alu anului scol. 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asoc. transilvane, tienuta in Sabiu la 19 Septemvre 1876.

Iacobi Bolog'a, presiedinte.

pentru Secret.

3—3

I. V. R u s s u.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminaru pre anulu 1876/7 din partea adunárei generale a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La unu stipendiu de 60 fl. v. a. destinatu pentru unu elevu dela vre-o scóla de agricultura din patria, cu terminulu, pâna in 31 Octobre c. n. 1876.

Concurentii la amintitul stipendiu au se-si tramita concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, proveidute cu atestatu de botezu si de paupertate, cu testimoniulu despre absolvarea celu putienu a scólei elementarie, cum si se dovedésca cum ca sciú portá in genere economi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nóstra.

Se recere, cá concurentii respective fia ajunsu alu 16-lea anu alu etátiei.

Din siedinti'a ordinaria, a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiu la 19 Septemvre 1876.

(3—3)

Edictu.

Petru Munteanu din Gárbov'a ctulu Sabiului, — carele de 4 ani a parasitu pre femeia sea Dochi'a Petru Munteanu din Dobárc'a fára a se scí loculu petrecerei lui, se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di, anumitu pâna in 3 Septemvre 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu, cáci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 2 Septemvre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or. alu Mercurei.

(3—3) I. Drocu, adm. prot.

Pentru economii de oi.

In Pusztá Szt. Mihai lângá Huedinu (Banfi Hunyad) nu departe de Clusiu se primescu pâna la 3000 oi pre tempulu de érna de acum'a pâna in 21 Martiu cal. nou la pasiene cu pretiulu de 50 cr. v. a. iér' intemplându-se se aiba lipsa de fenu 1 fl. 50 cr. de fiesce care oaia.

Voitorii de a duce oile acolo se potu adresá séu in Sibiu la negotiatoriulu dlu Rafaelu Nurisand in piatiulu celu mare, séu la inspectorulu mosiei dlu Bangi Sandoru in Pusztá Szt. Mihai.

2—3

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.